

Klimaatbeleid is een kwestie van beschaving

In 2100 kan de biosfeer twee tot vijf graden warmer zijn: “Some temperature triggers, like 3 or 4° of warming, could be reached this century if warming occurs quite rapidly. (...) This would commit the world to increases in sea level of around 5 to 12-m over coming centuries to millennia (...)” (Stern, 2007). Bij een stijging van de zeespiegel van meer dan een meter moeten alle dijken verhoogd worden en misschien gefundeerd – want ook Amsterdam is gebouwd op palen – en misschien gaat het zeewater door de grond opwellen. De kosten om de stijging tot twee graden te beperken zijn verrassend genoeg maar drie procent van het wereldinkomen, althans tot 2030, dus –0,1 procent per jaar (IPCC, 2007; NRC, 2007). Maar zal de wereld die 3 procent ook uitgeven?

De echte discussie gaat niet over gemiddelden maar over risico. Medewerkers van KNMI en NMP zijn voorzichtig: “Gegeven de onzekerheden lijkt het niet nodig ons nú al voor te bereiden op een stijging van meer dan 1,5 meter deze eeuw. Maar voorbereiden op 85 cm of meer is zeker verstandig en zal wereldwijd omvangrijke aanpassingsmaatregelen noodzakelijk maken – al was het maar omdat na het jaar 2100 de zeespiegel blijft stijgen.” (Katsman et al., 2007) Hier wordt het belangrijkste vergeten, namelijk het onvoorspelbare. Er zijn al ijskappen die op een dun laagje water terecht komen en sneller naar zee glijden. Methaan op de bodem van de oceaan kan opstijgen. Dit zijn bekende mogelijkheden maar met onbekende kans. Wanneer je aan ingewikkelde systemen gaat morrelen moet je ook rampscenario's ontwikkelen, dus met ook serieuze maar onvoorspelbare risico's.

Alleen samen al jagen China en India de wereldtemperatuur omhoog en het kan hen denkkelijk weinig schelen wanneer Nederland onder water loopt. Wat Europa ook doet, en wellicht komt de USA tot inkeer, dan nog stijgt de temperatuur. De kernvraag voor Nederland is dus: hoe krijgen we niet alleen EU en USA maar ook China en India over de streep? Het is ook onjuist om de discussie tot alleen temperatuur te verengen want de groei van de wereldbevolking en het beslag van de traditionele economie hebben ook andere nadelige effecten. Op de discussiebijeenkomst van de AEclips / KVS over het klimaatbeleid werd de optie genoemd om China en India “om te kopen” – bijv. via het “opkopen van emissierechten”. Dat veronderstelt dat Nederland daar rijk genoeg voor is of dat EU en/of USA solidair zijn met verdrinkend Nederland. Bovendien veronderstelt het dat China en India sowieso akkoord gaan met bepaalde emissieplafonds. Het miskent ook de kans dat een elite gelden in eigen zak steekt in plaats van te investeren in efficiëntieverbetering. Een andere creatieve maar net zo domme suggestie was te dreigen met een handelsboycot. Een forse CO₂ heffing op invoer uit China zou de consument wel overtuigen en zo China op de knieën dwingen, is die gedachte. De handelsoorlog uit de dertiger jaren van de vorige eeuw mag zich zo herhalen. Soms worden dat echte oorlogen.

Hoe komt goed gedrag tot stand? Dat er weinig criminaliteit is komt niet alleen door de politie. Het is juist innerlijke beschaving die mensen netjes laat samenleven, met zorg voor mens en milieu.

Ook Chinezen en Indiërs hebben innerlijke beschaving en kunnen zich zorgen maken over de ijsbeer en de pinguin wanneer we niet gaan proberen om ze te beledigen, om te kopen of te bedreigen. Het enige dat kan voorkomen dat Nederland onder water loopt is beschaving.

Een risico is ook dat het klimaatbeleid economisch wordt aangestuurd op basis van (locale) temperaturen die grillig meegaan met het weer. Hueting van het CBS heeft de betere maatstaf ontwikkeld van het milieu-duurzame nationaal inkomen (MDNI) (Van Ierland et al., 2001). In een wereldbeschavingsoffensief zou Nederland het internationaal gebruik kunnen bevorderen. In Nederland zelf valt de maatstaf in het institutionele vacuüm tussen CBS en CPB, waarbij het CBS meent dat statistiek niets met toekomstige generaties te maken heeft en waarbij het CPB toekomstgericht is en niet aan statistiek doet. Jaarlijkse berekening van Huetings MDNI kost slechts 0,25 procent van de begroting van het CBS. In vergelijking kost het maken van het prijsindexcijfer 1,33 procent van die begroting. Het is tamelijk bizar dat zo'n goedkope en cruciale indicator niet verder wordt ontwikkeld terwijl het milieubeleid en het bijsturen van de nationale economie miljarden en miljarden kost. Beschaafde landen richten zich naar economische berekeningen en zo iets leidt bovendien omgekeerd tot beschaving. Het MDNI is eigenlijk Nederlands belangrijkste wapen in het beschavingsoffensief.

LITERATUUR

- Ierland, E. van, J. van der Straaten, H. Vollebergh (red.) (2001) *Economic growth and valuation of the environment: a debate*. Cheltenham: E. Elgar Publishing.
- IPCC Working group III (2007) *Mitigation of Climate Change*. 4 mei <http://www.ipcc.ch/>.
- Katsman, C. et al. (2007) *Zee rijst, maar niet de pan uit*. NRC-Handelsblad 19 januari.
- NRC-Handelsblad (2007) 4 en 12 mei.
- Stern, N. (2007) *The economics of climate change. The Stern report*. Cambridge: Cambridge University Press.

THOMAS COLIGNATUS

Econometrist te Scheveningen